

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Закарпатської** області щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Закарпатської області в II кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Закарпатської області у II кварталі 2023 року свідчать, що на тлі відновлення енергосистеми, поступового поживлення внутрішнього попиту та зміцнення курсу гривні респонденти очікують зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікується повільніше зростання цін на товари та послуги. Девальваційні очікування послабилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 45.5% (у попередньому кварталі – 40.0%) (графік 1). У цілому по Україні баланс відповідей – 17.0%;
- **повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги:** 63.6% респондентів області очікують, що зростання цін не перевищить 15.0% (у попередньому кварталі – 45.5%), у цілому по Україні – 46.6%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти нижчими темпами:** знецінення гривні відносно долара США очікують 63.6% респондентів (у I кварталі 2023 року – 81.8%), у цілому по Україні – 72.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств** уперше з I кварталу 2022 року: баланс відповідей – 9.1% (у попередньому кварталі – 0.0%) (таблиця), у цілому по Україні – 9.6%;
- **збільшення обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 18.2% (як у попередньому кварталі). Водночас респонденти області очікують збільшення реалізації виробленої продукції на зовнішньому ринку нижчими темпами: баланс відповідей – 16.7% (у I кварталі 2023 року – 40.0%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 14.5% та 10.9% відповідно;
- **зменшення обсягів інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 36.4% та «мінус» 27.3% відповідно (у попередньому кварталі – 0.0% та 9.1% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 2.3% та 4.5% відповідно;
- **зменшення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – «мінус» 9.1% (як у попередньому кварталі) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 3.8%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купуються, стрімкішими темпами, ніж на товари/послуги, що продають їх підприємства:** баланси відповідей – 100.0% та 72.7% відповідно (у I кварталі 2023 року – 90.9% та 63.6% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливають ціни на енергоносії, сировину, матеріали, курс гривні до іноземних валют та вартість трудових ресурсів (вплив чинника посилюється) (графік 7);
- **збільшення витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – по 36.4% (у попередньому кварталі – 36.4% та 45.5% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, недостатній попит, занадто високі ціни на сировину та матеріали (графік 5).

Частка респондентів, які планують брати банківські кредити, знизилася до 9.1% (графік 8). Респонденти відповіли, що надають перевагу запозиченням виключно у національній валюті. Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають **наявність інших джерел фінансування**, занадто високі ставки за кредитами та невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання (графік 9).

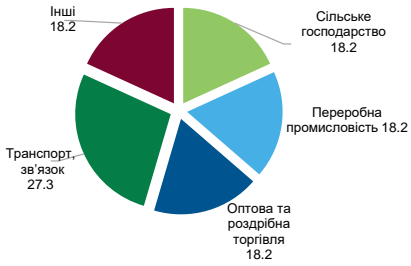
90.9% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.9%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

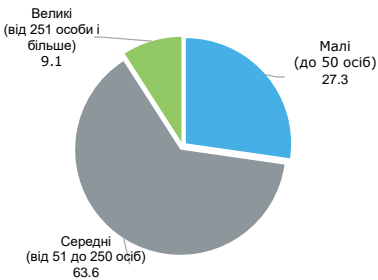
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств оцінюється як поганий:** баланс відповідей – «мінус» 9.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 36.4%). У цілому по Україні – «мінус» 11.1%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 50.0% (як у попередньому кварталі);
- **підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване збільшення попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 27.3% (у I кварталі 2023 року – «мінус» 18.2%).

Паспорт вибірки^{1,2}

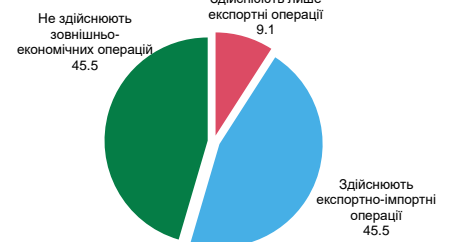
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

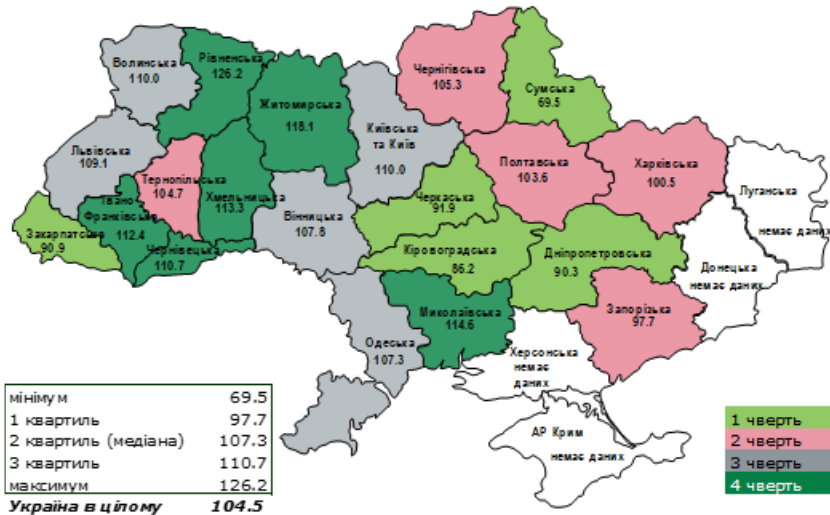

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 02–19 травня 2023 року;
- опитано всього 11 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

^{*}кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
^{**}медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Закарпатської області щодо ділової активності (за складовими)

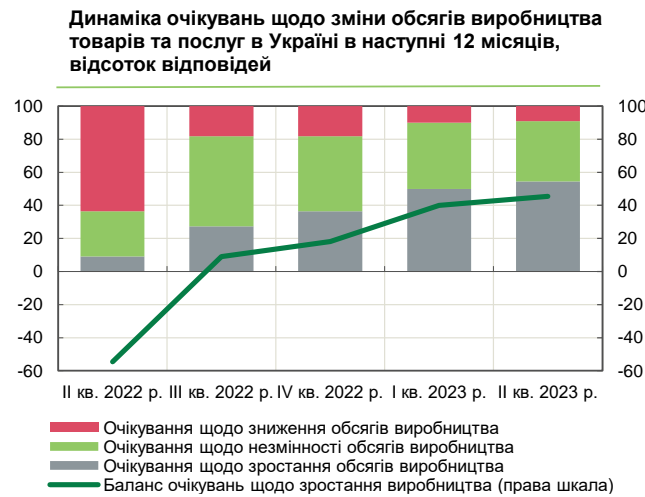
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	-36.4	-18.2	0.0	0.0	9.1
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-18.2	-20.0	18.2	18.2	18.2
інвестиційних витратків на проведення будівельних робіт	-18.2	9.1	-18.2	0.0	-36.4
інвестиційних витратків на машини, обладнання та інвентар	0.0	18.2	-18.2	9.1	-27.3
кількості працівників	9.1	-9.1	-9.1	-9.1	-9.1

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

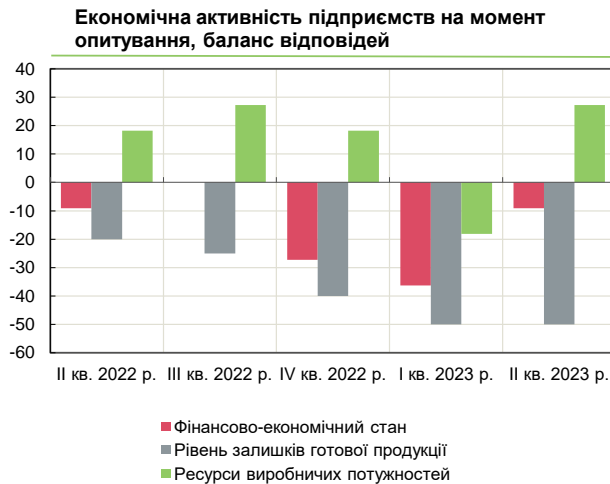
Графік 1

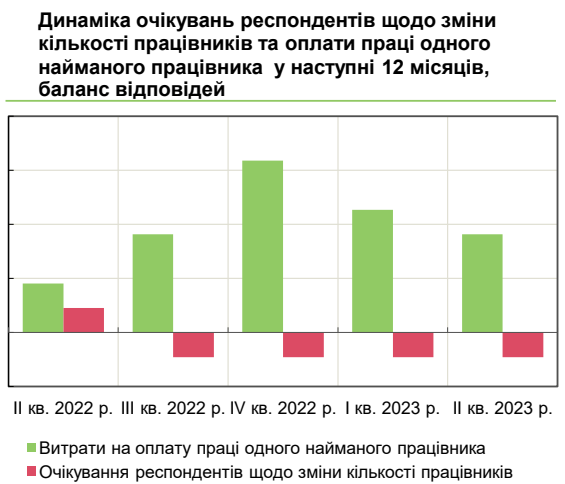
Графік 2

Графік 3

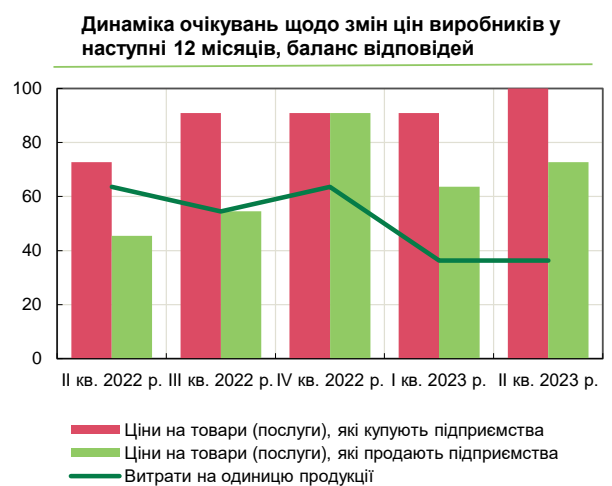
Графік 4

Графік 5

Графік 6

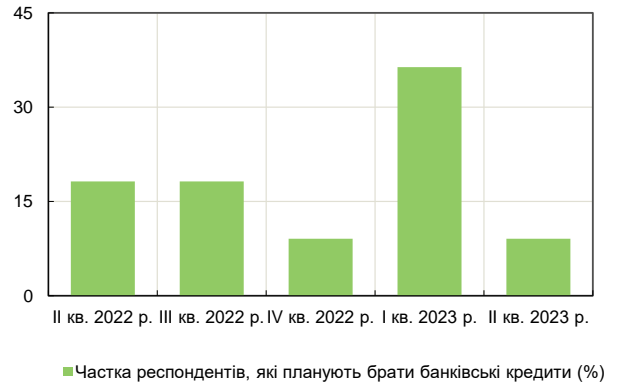
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Плани респондентів щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

